

Mijn woorden of jouw woorden?

Citation for published version (APA):

Janssen, J. H. L. J. (2022). Mijn woorden of jouw woorden? In K. Wittebrood, & R. Braak (Eds.), *Onderzoeksgedoe: Hoe kan je als wetenschapper omgaan met complexe druk?* (pp. 56-57). Boom bestuurskunde. <https://www.boomdenhaag.nl/isbn/9789462362635>

Document status and date:

Published: 01/09/2022

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Document license:

Taverne

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

<https://www.ou.nl/taverne-agreement>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

pure-support@ou.nl

providing details and we will investigate your claim.

Downloaded from <https://research.ou.nl/> on date: 07 Nov. 2024

Open Universiteit
www.ou.nl

Mijn woorden of jouw woorden?

Janine Janssen

Je wordt onderzoeker, omdat je nieuwsgierig bent. Je blijft onderzoeker, omdat het zo spannend is om in de hoofden van andere mensen te kruipen en proberen te vangen hoe zij naar de wereld kijken. Zo is dat althans voor mij als antropoloog. Ik hecht dan ook altijd veel waarde aan wat de mensen naar wie ik onderzoek heb gedaan van het eindresultaat vinden. Als ik iets over de politie schrijf, dan zorg ik ook dat politiemensen dat stuk lezen. Ze hoeven het niet eens te zijn met de uitkomsten van het onderzoek, maar ze moeten wel kunnen zien dat er moeite is gedaan om hun zienswijzen te doorgronden en dat die met respect zijn beschreven. Dat vind ik een belangrijk aspect van integer onderzoek doen. Integriteit is namelijk niet alleen wat je doet, het zit ook in hoe je formuleert.

Als ik dat zo zeg, dan kan geen zinnig mens het daarmee oneens zijn, maar in de praktijk is deze norm lang niet altijd te realiseren. Als antropoloog houd ik mij onder meer bezig met onderzoek op het gebied van vrouwenbesnijdenis, huwelijksdwang en andere vormen van geweld die gemotiveerd worden door opvattingen over familie-eer en die tegenwoordig onder het paraplubegrip 'schadelijke traditionele praktijken' worden geschaard. Dat zijn allemaal gedragingen waarvan ik diep overtuigd ben dat daar geen ruimte voor kan zijn in de rechtsstaat. Maar mij breekt regelmatig het zweet uit als beleidsmakers verwachten dat ik aan de slag ga

met 'vrouwelijke genitale verminking' of 'schadelijke traditionele praktijken'. Als onderzoeker wil ik er ook aan bijdragen dat dit soort geweld stopt en verder voorkomen wordt. Maar zelf gebruik ik bewust nooit dit soort termen in contact met mensen die in hun persoonlijk leven met dit geweld te maken hebben. Je kunt dan wel van mening zijn dat je het morele gelijk aan je kant hebt en veranderingen willen bewerkstelligen, maar je vervreemdt mensen ook van je door dit soort woorden. Ze zeggen wel eens dat woorden geen pijn doen, maar dat is absoluut niet waar. Sommige woorden wijzen af, veroordelen en beperken daardoor contact. Dat contact is echter essentieel om onderzoek te kunnen doen en tot verandering te komen. Als ik spreek over 'vrouwenbesnijdenis' in plaats van 'vrouwelijke genitale verminking', betekent dat dan ook niet dat ik een en ander met de mantel der liefde bedek. Door zo concreet en feitelijk mogelijk te beschrijven wat er gebeurt en wat daar de fysieke en emotionele gevolgen van zijn, draag ik niet alleen gronden aan om afstand van die praktijk te nemen, maar blijf ik ook in contact.

In de geschiedenis van de rechtsantropologie is een belangrijk debat over taal ontstaan: als je onderzoek doet naar rechtsopvattingen en -systemen in een andere dan je eigen cultuur, gebruik je dan het begrippenapparaat uit de bestudeerde cultuur of gebruik je woorden uit je eigen cultuur? Diep in mijn hart neig

ik naar het zo veel mogelijk gebruiken van de woorden die mensen zelf in de mond nemen. Maar als je je bevindingen wilt abstraheren of tot een vergelijking wilt komen, dan schiet die taal tekort, dan heb je andere woorden nodig. Dan zou je denken dat een gemeenschappelijke taal uitkomst biedt. Daarmee worden toch een hoop misverstanden voorkomen. Maar dat verlangen heeft ergens toch ook iets naïefs. Want hoe kom je tot een dergelijke commune taal? Ontwikkel je samen iets nieuws, een soort Esperanto? Of wordt één taal dominant? Kortom: welke

strategie er ook gekozen wordt – de taal van de ander leren of op zoek gaan naar een gemeenschappelijk vocabulaire en alles wat daartussen zit – je moet altijd op je woorden passen. Dan *moet* je wel goede woorden kiezen.

Prof. dr. Janine Janssen is hoofd onderzoek van het Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld van de nationale politie, lector Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties aan Avans Hogeschool en aan de Politieacademie en bijzonder hoogleraar Rechtsantropologie aan de Open Universiteit.